

Kolankowski, Zygmunt

Fragment spuścizny Stanisława Kętrzyńskiego

Przegląd Historyczny 62/1, 98-99

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Fragment spuścizny Stanisława Kętrzyńskiego

Zbiory Archiwum Polskiej Akademii Nauk powiększyły się o cenny nabytek. Stanowi go pięć tomów dzieł Stanisława Kętrzyńskiego (1876—1950), znakomitego mediewisty, profesora Uniwersytetu Warszawskiego, długoletniego (w latach 1917—1939) współredaktora „Przeglądu Historycznego”¹. Książki te noszą wszelkie cechy przynależności do biblioteki Autora. Wszystkie są oprawne, niektóre luksusowo, wyposażone w odpowiednie napisy, jedna posiada ekslibris, na grzbietach czterech widnieją złote litery „S. K.” Tomy są interfoliowane przy oprawie, przy czym na karty dodatkowe wpisane zostały ręką Autora liczne uwagi i uzupełnienia, wklejone listy i wycinki z prasy. Teksty drukowane w wielu miejscach noszą ślady korekty i emendacji.

Oto garść bliższych danych (w układzie chronologicznym wydawnictw):

1. „Gall — Anonim i jego kronika”, Kraków 1898. Oprawa w czerwoną skórę z wytłoczeniami w ozdobny złożony deseń, ekslibris: „Z Biblioteki Dra Stanisława Kętrzyńskiego L. 1054” (cyfra wpisana ręcznie). Interfoliacja co kartę, w sumie 24 karty dodatkowe, z czego 11 czystych. 1) Na karcie dodanej przed tekstem: „Recenzje i sprawozdania” oraz „Bibliografia”; 2) po s. 2: wycinki „Nowe książki nadesłane do Redakcji »Kraju«” (b.d.); *verso*: „Ruch Katolicki”, Lwów 1899, nr 233 (w sprawie omówienia pracy M. Gumpłowicza: „Boleslav II und der heilige Stanislaus”, zamieszczonego przez St. Kętrzyńskiego w „Kwartalniku Historycznym”); po s. 4: wycinek „Osobiste” opisany: „Kurier Warszawski” nr 268 z 14 września 1904 (dotyczy nominacji S. K. na bibliotekarza Biblioteki Ordynacji Krasińskich); 3) po s. 6 „Bibliografia c.d.”; 4) po s. 9: wycinek „Kurier Warszawski” z 30 września 1932, wyd. wieczorne (dotyczy zgonu Marka Borkowskiego, autora pracy o Galu) oraz notatka biograficzna; 5) po s. 10, 12, 18, 20 notatki i uzupełnienia do tekstu odpowiednich stron; 6) po s. 22, 24, 26: „Bibliografia alfabetycznie ułożona”; 7) po s. 28: „Bibliografia dawniejsza”. Na końcu, po karcie ochronnej, wklejona odbitka: „Separat-Abdruck aus dem Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, April 1893, 23, Stan. Kętrzyński, Gall-Anonim i jego kronika”, (3 k., jęz. niem.).

2. „Uwagi i przyczynki do studiów nad kancelarią koronną Kazimierza Jagiełłończyka”, Warszawa 1912. Oprawa w skórę cielięcą, marmurkowaną, ze złotymi wytłoczeniami, sygn. introligatora: G. G. Lingler Roma. Interfoliacja co 1 kartę, w sumie 11 kart dodatkowych, z tego 9 czystych. 1) po s. 4 dopisek uzupełniający tekst s. 4; *verso*: doklejona kartka pocztowa: M. Handelsman 13 października 1912 (prośba o recenzję do 1-go numeru pisma „Themis Polska”; 2) po s. 24 dłuższy dopisek do tekstu tejże strony. W całym tekście liczne poprawki literowe.

3. „O elementach chronologicznych dokumentów Kazimierza Wielkiego”, Kra-

¹ Por. Al. Gieysztor, *Stanisław Kętrzyński*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny* t. XII, s. 374 nn.

ków 1913. Oprawa w skórę cielejącą ze złożeniami jak pozycja poprzednia. Interfoliacja co 1 kartę, w sumie 50 kart dodatkowych, z tego 21 czystych. Na karcie tytułowej dopisek ołówkiem, obcą ręką: „Ze wstawkami rękopiśmiennymi autora i korespondencją”. 1) na kartach po s. 18, 20, 22, 28, 30, 32, 38, 72, 82, 84, 86 uwagi i uzupełnienia do odpowiednich stron; 2) po s. 2 — dwa luźne wycinki stanowiące części nieustalonej recenzji, oznaczone „II”, „IV”; 3) po s. 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 22, 24, 26, 32, 34, 36, 40, 42, 44, 46, 48, 50 wklejone lub włożone zostało 20 listów; w tym: dwa od Marcelego Handelsmana z 27 kwietnia i 19 maja 1913, siedem od Stanisława Kutrzeby: 22 lutego — 4 lipca 1913, pięć od Stanisława Krzyżanowskiego: 16 lutego — 3 lipca 1913, dwa od Teodora Wierzbowskiego: 10 i 17 maja 1913, jeden od Wojciecha Kętrzyńskiego z 16 października 1913, dwa od Witolda Kamienieckiego: 27 lutego i 2 maja 1913, jeden od Jadwigi Karwasińskiej z 4 listopada 1927.

Listy dotyczą głównie współpracy naukowej w różnych formach, omawiają treść dzieła S. K. i postępowanie habilitacyjne na nim oparte. W tekście występują nieliczne poprawki typu korektowego (np. s. 27, 82).

4. „Do genezy kanclerstwa koronnego”, Lwów 1929. Oprawa w półskórek zielony ze złożonymi wytłoczeniami. Interfoliacja co 1 kartę, w sumie 24 karty dodatkowe, z tego 4 czyste. 1) przed s. 1 list Eugeniusza Barwińskiego z 5 maja 1928, po s. 4 list Karola Maleczyńskiego z 25 lutego 1929; po s. 6 list Oswalda Balzera z 25 lutego 1929; po s. 8 i 10 list Stanisława Zakrzewskiego z 24 lutego 1929; po s. 12 list tegoż z 28 października 1927; 2) po s. 2, 16, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40 i 42 wpisane są uzupełnienia do tekstu. W kilku miejscach (np. s. 29, 33) korekty i uzupełnienia w tekście.

5. „Zarys nauki o dokumencie polskim wieków średnich”, tom I, Warszawa 1934. Oprawa w brązowy półskórek ze złotymi wytłoczeniami. Interfoliacja po 2 karty co arkusz, w sumie 62 karty dodatkowe, z tego 22 czyste. Karty interfoliowane ponumerowane ołówkiem w prawym górnym rogu, zapewne ręką Autora, od 1—62. 1) na k. 1, 3, 5, 7, 8, 9, 11—13, 15, 17—19, 21—23, 25—27, 29, 31—33, 35, 37—38, 39, 41, 43, 47—49, 51—53, liczne uzupełnienia do tekstu, z reguły sąsiednich stron. Uzupełnienia te mają głównie charakter źródłowych ustaleń faktograficznych oraz dyskusji z poglądami różnych autorów; 2) na k. 14 wycinek nie opisany „Dokument prywatny a dowód ze świadków — nowości kodeksu handlowego” (z 1934 r.); 3) na k. 56 i 57 „Notatki z przeglądu dyplomów B(iblioteki) O(rdynacji) K(rasińskich)”; 4) na k. 59 i 61 uzupełnienia do bibliografii.

Nowonabyte materiały uzupełniają w istotny sposób fragment papierów Stanisława Kętrzyńskiego znajdujący się już od 1956 r. w zbiorach Archiwum PAN². Udostępnienie interesującej części warsztatu wielkiego uczonego pozwolić może zainteresowanym badaczom na odtworzenie jego poglądów w wielu zagadnieniach szczegółowych. Co do większości z tych spraw nie danym Mu już było zająć stanowiska w druku. Odnosić się to może przede wszystkim do uwag wpisanych do egzemplarza „Zarysu nauki o dokumencie”.

² *Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN*, oprac. zbiorowe pod red. Z. Kolankowskiego, Wrocław—Warszawa—Kraków 1965, s. 61; St. Kętrzyński, *Polska X—XI wieku*, oprac. i postawieniem opatrzył Al. Gieysztor, Warszawa 1961; inwentarz pt. *Materiały Stanisława Kętrzyńskiego* ogłosił S. Chankowski, „Biuletyn Archiwum PAN”, 3, 1960, s. 64—69.